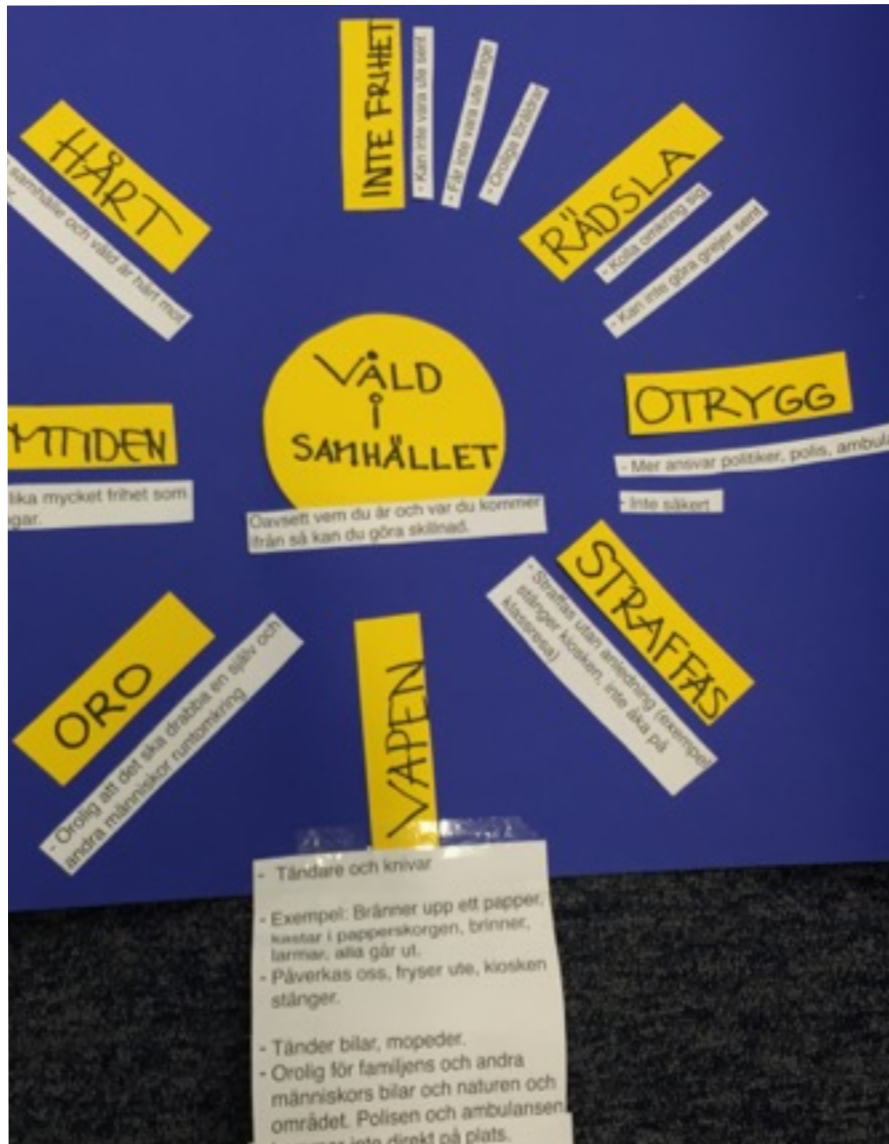

Nätverket för Barnkonventionen

Hearingrapport 2016

Nätverket för Barnkonventionen

Nätverket för Barnkonventionen samlar cirka 50 organisationer i Sverige som arbetar för barnets rättigheter.

Varje år ordnar Nätverket en hearing med barn från medlemsorganisationerna. 2016 bjöd Nätverket in barn som på olika sätt har erfarenhet av våld till en hearing i Stockholm. Barnen bjöds in för att dela med sig av sina berättelser, upplevelser och tankar om hur det är att vara barn i dagens Sverige under ett samtal med politiker och beslutsfattare.

På hearingen möts barn, politiker och andra beslutsfattare i ett samtal om dina rättigheter. Barnen bestämmer helt själva vad de tycker är viktigt att prata om och får hjälp av Nätverket att förbereda din presentation. Samtalet spelas in och berättelsen kan bli en del av den rapport som Nätverket skickar till Barnrättskommittén som en uppföljning på hur väl Sverige lever upp till Barnkonventionen.

För att vara med på hearingen behöver du vara under 18 år och tillhöra någon av Nätverkets medlemsorganisationer. Medlemskapet är viktigt för att du ska kunna få den hjälp du behöver av medlemsorganisationen. Det är olika barn som deltar varje år. Ibland, om det finns särskilda skäl, kan Nätverket göra undantag från reglerna ovan, det viktigast för oss är att barns röster kommer fram och att vi kan sprida hur Sverige lever upp eller inte lever upp till barns rättigheter.

Hearingen 2016

Temat på årets hearing var våld och alla medlemsorganisationer från Nätverket var inbjudna att delta med barn som på något sätt vill dela med sig av sina erfarenheter av våld. I år hade Nätverket inte möjlighet att träffa barnen som deltog innan, men det vanliga är att Nätverket anordnar en förberedelseträff då vi berättar vad en hearing är, vilka andra barn som kommer vara med och hur vi kommer att jobba tillsammans.

Under hearingens möten fanns en gruppvärd, de vuxna beslutsfattarna och barnen inne i rummen. Ingen annan fick lyssna, inga föräldrar och inga journalister. Barnen hade själva bestämt vad de ville prata om och hur mycket de ville berätta om sig själva.

Varje grupp fick ungefär 20 minuter att presentera och politikerna och beslutsfattarna hade uppdraget att lyssna och ställa frågor. Nätverket spelade in samtalen och har valt ut några av barnens berättelser som du kan läsa om här tillsammans med den artikel i Barnkonventionen som berättelsen handlade om. Barnens röster presenteras nedan under två rubriker, gatuvåldet och sexuella övergrepp. De barn som berättade om sina erfarenheter av sexuella övergrepp valde att endast berätta för projektmedarbetare från Nätverket då hearingformen inte passade dem.

Våld i samhället

Några av deltagarna på årets hearing kommer från Tjärna Ängar i Borlänge samt Tensta och Rinkeby i Stockholm. Deltagarna delade med sig av sina egna personliga upplevelser av hur det är att leva i områden där det finns mycket våld av olika sorter. Barnkonventionen innehåller varje barns rätt till skydd mot all typer av våld och övergrepp. Men också rätten

att utvecklas, att inte bli diskriminerad, att skyddas mot droger och ha en trygg och utvecklande skolgång.

Om gatuvåld och droger

Alla deltagarna pratar om hur lätt det är att få tag på droger, framför allt för killar men också för tjejer.

”Vår punkt som vi vill förmedla fram är våld i samhället. Det är en viktig punkt i vårt område, där vi bor.”

”Orsaken till att vi valde gatuvåld, är att det är ngt som ligger nära hjärtat, och händer jättemycket i vår förort där vi bor, och det påverkar oss jättemycket. Vad är det? Det är lite svårt att förklara, men i vårt perspektiv är gatuvåld ungdomar som håller på med vapen, ungdomar som dör, droger och sånt där. Det är det som gatuvåldet är.”

”Det här gatuvåldet känns som det är isolerande, till oss i förorten. Folk utifrån känns som att de inte hör mycket om det som händer. Verkligheten är att folk dör hela tiden, inte bara vuxna utan folk i vår ålder 17, 16, 15 mindre också som dör, på grund av vapen och såna där saker. Det vill vi ta upp för vi känner att det här behöver verkligen tas upp, det är sjukt att folk i vår ålder dör.”

”Man lägger för mycket press på barnen eller ungdomarna i skolan, så att när de till exempel får inte godkänt, hoppar de av skolan för de kan ändå inte komma in på det de vill. De kan inte heller söka jobb, för de måste ha utbildning först och de har inte det. De tänker att de måste ändå tjäna pengar, hjälpa familjen och så. De går hemma och kan börja med droger. Det är sjukt lätt för ungdom i vår förort att få tag på de här grejerna, de är 12-13 åringar som har droger och vapen. Och frågan är var kommer de ifrån, vem är man ska skylla på, vem ska man gå till. vem är det vi ska få hjälp av?”

Artikel 33. Varje barn har rätt att skyddas mot droger.

Om hur våldet påverkar vardagen

Varje barn har rätt till en trygg vardag, med en meningsfull skola där barnen kan utvecklas och lära sig saker. Barn har också rätt till lek, vila och en trygg och meningsfull fritid. Barnen på årets hearing berättar om hur gatuvåldet påverkar deras vardag, att skolgången påverkas negativt och att de lever i otrygghet. Men de vittnar också om fritidsgårdarnas betydelse och önskar att politikerna kom dit för att ta del av de idéer ungdomarna pratar om.

”Oro. Vi är oroliga att det [våldet] ska drabba en själv och andra människor runtomkring. Man är rädd att det ska drabba andra människor, till exempel familj släkt eller vänner. Man känner sig orolig, för man har sett det hända så mycket. Då skapas det oro, oro är en stor punkt. Allt har med oro att göra. Föräldrar, skolor, lärare, vi är alla oroliga för vilka som gör det här. Det är oro för vad de gör och att det kan skada någon.”

”Det är många som dör, men det är inte många som vet, de tror typ att vi överdriver. Jag säger inte hej då till mina kompisar längre jag säger ta hand om dig”

Artikel 6. Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Om situationen i skolan

Barnen berättar om en vardag med våld också i skolan. Bland annat lyfter det problem med att elever tändar på papper i papperskorgarna som leder till att brandlarmet går och skolan utryms. Förutom att frysa utomhus och missa lektionerna skapar det en ständigt pågående otrygghet i skolan. Några bra vuxna som lyssnar i skolan upplever sig barnen inte ha.

”Vi går i nian, vi har nationella prov. På lektionen skulle vi göra ett prov för att öva inför provet. Men dom, några ville bränna skolan förra veckan för att de vill slippa. Det var inte kul. Vi vill göra provet. Man är orolig, de kanske bränner i rummet intill. Man kan bli ofokuserad.”

”Mamma säger att jag kan byta skola, men jag gillar min skola och jag har många vänner, så jag vill inte byta.”

”Allt med samhället och våld är hårt. Våld är inte bara vapen, samhället är hårt. Tändare, knogjärn, knivar, vapen kan skada människor mycket, det kan förstöra mycket. Man vet aldrig vilka människor som har vapen, därför man är orolig. Man är rädd helt enkelt.

I skolan, man vet aldrig vem som har vapen. Man känner sig otrygg.”

Artikel 29. Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära sig om mänskliga rättigheter.

Om förtroende för polis och räddningstjänst

Många av deltagarna har inget förtroende för polis, ambulans och brandkår. De berättar att det inte är någon idé att ringa för att det dröjer så lång tid innan någon kommer. De berättar att de upplever att de alltid åker till andra områden först. Och alla deltagarna har upplevt i första hand hur anhöriga eller bekanta dött eller fått allvarliga men när ambulansen har dröjt lång tid.

”Vi har inte direkt mycket tillit till polisen; Vi brukade alltid ställa oss frågan, varför är folk så respektlösa mot polisen? Tills vi själv upplevde när en kille blev skjuten i Tensta. Ambulansen vägrade köra in i Tensta eftersom dom sa dom var rädda så han dog, framför barn som bevittnade det här. Hans kropp låg där i kanske fem timmar innan nån rörde den eller polisen kom,. Och när polisen väl kom dit så garvade dom som om det var ett skämt, när folk sörjer och gråter. Och då förstår man ju varför vi inte har tilliten till dom poliserna, det känns som det är så här ”vi mot dom”.”

”När dom kommer till förorten är det inte så att dom kommer och hjälper eller försöker ändra på någonting. Dom bara stormar in och sen, till exempel dom ser en kille, och tänker att han ser misstänksam ut, sen tar de och rotar på han, visiterar, och sen när de inte hittar nånting så ba ”vi trodde” och så går

de därifrån. Inte så här förlåt, jag ber om ursäkt utan bara gå. Man blir så här lite rädd”

”Även om man är oskyldig så känner man sig skyldig. Man måste gå på ett sätt, jag måste prata på ett sätt, för så fort de kommer kanske jag blir gripen för de kan ta en kille från ingenstans och bara ta han. Tänk om det händer mig, om det händer min bror. Poliserna kommer inte hjälpa. Vi tappar tilliten och man känner sig ganska hopplös om jag ska vara ärlig.”

”Varje gång man ringer till polis eller brandkår kommer de efter 20-30 minuter. Det är inte säkert. Tänk om det brinner på riktigt? Ringer man polisen eller ambulansen, kommer dom inte, dom tar andra platser först. Dom dömer en efter området”

Artikel 2. Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Om fritiden

Deltagarna lyfter vikten av bra och trygga fritidsaktiviteter och berättar också om många bara exempel, som Rädda barnens tjejforum, fotboll och fritidsgårdarna. Det kan vara otryggt att ta sig till och från aktiviteterna på kvällen när det är mörkt, men på själva aktiviteterna är det tryggt och ledarna är bra.

”Vi hänger ofta på fritidsgårdar, det är aldrig något problem när vi är där. Det är bra, vi har de där fritidsgården där kan alla träffas. Det brukade förut vara mest killar men nu är det alla. Ofta är de som jobbar där är äldre från området som man respekterar, dom är bra. Jag tycker politiker borde besöka fritidsgårdarna! Det är där vi snackar om de här grejerna och typ kommer på saker och så kommer de där idéerna upp så skriver vi tankekartor, men sen så släpper vi det för det är ingen som kommer lyssna ändå. När fritidsgårdarna stänger typ på söndagar, är ju folk någon annanstans, då kan det bli bråk.”

”Vi har tjejforum, när man går dit känner man sig trygg. Tjejforum tycker att tjejer ska höras mer, det är kul att vara där för man träffar många vänner och hittar på saker. Och vi bjuder in folk och talar till exempel.”

Artikel 15. Barn har rätt att starta och delta i föreningar och organisationer.

Artikel 31 Varje barn har rätt till lek, vila och fritid

Om rasism och kollektiv bestraffning

Alla barn är lika mycket värda. Du får inte bli behandlad sämre för att exempelvis du eller dina föräldrar kommer från ett annat land, för att du är kille eller tjej eller för att dina föräldrar har mindre pengar. Flera av barnen berättar att de inte gillar bilden av sina förorter i media. De tycker att de goda sidorna aldrig lyfts, och att rapporteringen kring våldet är dålig. Några av ungdomarna berättar om hur klassen och skolan straffas kollektivt av skolan om till exempel en papperskorg har tänts på, genom att skolkiosken stänger.

”Vi straffas utan anledning. De stänger kiosken i skolan för att de bränner toaletten i skolan. De stänger kiosken i två veckor, och barnen i skolan är oroliga och kan inte köpa frukost om de behöver. Och vi får inte in pengar till vår klassresa. Och ingen talar om varför kiosken är stängd.”

”En som blev mördad, Aftonbladet skrev om han när han hade gått bort. Istället för att skriva att en person har gått bort, skriver de ”En man som var tidigare dömd.” Som att varför ska vi bry oss, han var ändå brottsling. Alltså han var en person!

”Det är alltid rasism inblandat, det är alltid vi invandrare som får skit fast man inte vet vem som har gjort nåt. Och killarna får faktiskt mest, och de är trötta på det”

”Folk vill inte komma till vårt område, jag har svenska vänner som inte får gå dit. Men det är ett bra område också, där alla vill ta hand om varandra. Det är jobbigt när folk inte får komma till ens område, när deras föräldrar säger nej det är ett dåligt område. Allt dom skriver på nätet stämmer inte. Det kanske brinner men det stämmer inte alltid det dom berättar, till exempel får människor som bor där få skiten, även fast det kanske är någon annan som har tänt på.”

Artikel 2. Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Om framtiden

Det är en orättvis bild av framtidsutsikterna som barnen beskriver. Där andra barn har fått leka och koncentrera sig på skolgången, kommer de här barnen att ha oroat sig för våld i sin närhet. Men ungdomarna bjuder in till fortsatt dialog och vill gärna träffa de vuxna makthavarna som deltog i hearingen igen. Och de bjuder också in till sina fritidsgårdar.

”Man ser inte det här ljuset, att vi har en framtid, man känner bara att vi kommer inte komma nånvart”

”Många säger att vi försöker stoppa det innan det är för sent, jag känner att det har redan gått alldeles för långt, det är kanske sex eller sju personer som har dött bara det här året. Varför tog ni det inte på allvar när det var sådär litet? Man blir inte ens chockad längre, det är normaliserat att folk dör.”

”Man tappar ju tilliten, vem ska man gå till? Tänk nån som förlorar sin son, hon tänker hur fick min son tag på det här? Föräldrarna har stort ansvar, men vem är det som har ansvar för de här grejerna, vem är det som ansvarar för de här vapnen och de här grejerna, det är sjukt att en tolvåring får tag på det här grejerna.”

”Vi är oroliga för vår framtid för det händer så jävla mycket i vårt område. Det brinner i vår skola, det brinner i närheten. Det känns som att nåt kommer hända oss, det brinner i vårt hus eller nåt. Vi får inte sånt som andra 16-åringar får [som bor på andra platser], dom får ha mer frihet och sånt där. Då kommer dom ha mer framtid än vi.”

”Politiker ska ta mer ansvar, de ska försöka synas mer, höras mer, de är som att de låter polis och ambulans göra allt, de syns inte. Vi vet att de finns men vi

vet inte att de kan göra så mycket skillnad. Politiker borde öppna ögonen och höra andras åsikter. De kan göra samhället bättre. Till exempel om polisen och ambulansen dyker upp fortare, då skulle det bli förtroende.”

Artikel 4. Politiker som styr länder ska ansvara för att alla barn får det som de har rätt till.

Sexuella övergrepp

Några deltagare på årets hearing har valt att berätta om sina erfarenheter av sexuella övergrepp. Fokus ligger på att berätta och förklara vilka konsekvenser övergreppen har fått och var stöden från vuxenvärlden inte har fungerat och räckt till.

Om sexuellt våld i hemmet

När en av deltagarna ska börja med att beskriva vad hen har varit med om, skriver hen ”Trasig barndom” på en rosa post-it-lapp.

Deltagarna berättar om vikten av att ge barn en trygg uppväxt. Något som de själva inte har haft. Man måste få en chans att finna sig själv och hitta sina egna vägar. Man kan också vara en stark och självständig person trots att man har gått igenom svåra saker. En person kan vara både ett offer och en stark individ samtidigt.

Men att ha varit utsatt för sexuella övergrepp har fått många konsekvenser för barnen, både psykiskt och fysiskt. Till exempel problem med att hålla tätt (inkontinens), som är väldigt jobbigt på många sätt men inte minst i sociala sammanhang för en tonåring. De psykiska konsekvenserna handlar om till exempel depression och dålig självkänsla.

En av deltagarna berättar om ”masken”, som hen satte på sig varje dag både i skolan och på fritiden. Det handlar om att hålla skenet uppe för alla runt omkring.

Sexualkunskapen var ett tillfälle i skolan som väckte stort obehag och var jobbigt för våra deltagare. Att behöva höra på, utan att läraren visste eller tog hänsyn till de erfarenheter som hen hade skapade väldigt jobbiga känslor och stress.

En av deltagarna berättar om vikten av att berätta, och på det sättet lämna bördan. Hens förövare är idag dömd och sitter i fängelse. Förövaren bodde tillsammans med deltagaren och efter domen tvingades tvingades familjen flytta från sitt hus då de inte hade råd att bo kvar.

Stödet till de utsatta har inte fungerat på ett bra sätt. Eftersom några av deltagarna hade hunnit fylla 18 år innan domen kom föll de mellan stolarna för stöd som ges till vuxna respektive barn. Det har skapat ytterligare svårigheter i relationer med familjen, och också gjort det tufft att behålla och ha bra relationer med kompisar.

Att prata om sexuella övergrepp är svårt, ämnet är tabubelagt och flera deltagare berättar om att det har känts skamligt.

För en av deltagarna pågick övergreppen i många år innan hen berättade, utan att någon visste. Hen var alltid rädd för att ta hem kompisar, av rädsla för att förövaren också skulle göra något med dem. Det kändes viktigt att skydda andra.

Det fanns också många varningssignaler som någon borde ha sett. I flera fall fanns det till exempel kompisar som aldrig ville vara hemma hos de utsatta barnen. Även inkontinens för tonåringar är ett tydligt tecken. Deltagarna har också upplevt stora svårigheter i skolan, men utan att några vuxna har frågat efter vad det är som gör att de har mått dåligt.

Som råd till alla vuxna berättar våra deltagare om vikten av att våga vara tjugig. Det räcker inte med att fråga en gång, utan som vuxen måste du våga fråga flera, många gånger. Vuxna måste också vara uppmärksamma runt barn och unga, och våga agera när det finns tecken på att något är fel. Skolpersonal, elevhälsa, familj med flera hade kunnat upptäcka och stoppa övergreppen tidigare.

Artikel 19. Du har rätt till skydd mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, vanvård, misshandel, övergrepp eller annat utnyttjande.

Artikel 34

Varje barn har rätt att skyddas mot sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi.

Artikel 39. Ett barn som utsatts för övergrepp eller utnyttjande har rätt till rehabilitering och social återanpassning.

Artikel 42. Ditt land har ansvar för att se till att både barn och vuxna känner till vad som står i barnkonventionen.